

**ПРАВИЛА ЗА РЕГИСТРАЦИЯ И РАБОТА СЪС СИСТЕМАТА ЗА ЕЛЕКТРОННО
ПОДАВАНЕ НА ПОРЪЧКИ ЧРЕЗ ИНТЕРНЕТ ОТ КЛИЕНТИ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА
“БФБ-СОФИЯ” АД**

Общи разпоредби

Чл. 1. Настоящите правила са разработени на основание чл. 5, ал. 3, т. 12 от Правилника на Борсата и уреждат реда за регистрация и работа в Системата за електронно подаване на поръчки чрез интернет от клиенти на членовете на “БФБ-София” АД или на участниците на Неофициален пазар, приета под наименованието “**Client Order-Book Online System (COBOS)**”.

Чл. 2. (1). COBOS е интернет базирано приложение за оторизиран и защитен достъп в реално време до Системата за търговия на Борсата с цел въвеждане на поръчки за сключване на сделки от клиенти на борсови членове или на участници на Неофициален пазар след тяхното потвърждение от борсови посредници по начин, позволяващ последните да изпълняват всички свои задължения във връзка с разпоредбите на Правилника на Борсата, ЗППЦК и нормативните актове по прилагането му.

(2). Реално време означава, че приложениета на потребителите на COBOS се обръщат за актуализиране към сървъра за сигурност на Борсата най-малко на всеки 15 (петнадесет) секунди.

(3). Бизнес-правилата, алгоритмите и интерфейса (програмният код) на COBOS се одобряват от Съвета и не могат да противоречат на Правилника на Борсата. Всеки абонат и потребител на COBOS има право да получи ръководство за работа с приложението.

(4). Въведените в Системата за търговия поръчки чрез COBOS са идентични с останалите поръчки в нея и пораждат същите права и задължения .

(5). Сделка сключена с поръчка, въведена чрез COBOS се счита за сделка сключена на Борсата и за страните по нея възникват всички права и задължения съгласно разпоредбите на Правилника на Борсата.

(6). Настоящите правила са задължителни за всички абонати и потребители и тяхното нарушение се счита за нарушение на Правилника на Борсата. Настоящите правила, задължително се предоставят от Борсата на всички нейни членове и участници на Неофициален пазар. Предоставянето може да бъде извършено и в електрона форма.

(7). Договорите между Борсата и абонатите задължително съдържат разпоредба, чрез която настоящите правила се приемат за неразделна част от тях.

(8). Абонатите се задължават да включат в своите договори с потребителите клауза, която да посочва, че настоящите правила са неразделна част от тях. Настоящите правила, задължително се предоставят от Абонатите на техните клиенти преди сключване на договорите по предходното изречение. Предоставянето може да бъде извършено и в електрона форма.

Абонати

Чл. 3. (1). Абонати на COBOS могат да бъдат само членове на Борсата или участници на Неофициален пазар, които извършват сделки в Системата чрез неприсъствен (дистанционен) достъп.

(2). За включване на абонат в СОВОС лице по ал. 1 подава заявление по образец до Борсата, към което се прилагат:

1. Списък на борсовите посредници, които ще потвърждават поръчки през СОВОС и на служителя на заявителя, който ще бъде администратор в СОВОС;

2. Удостоверение за склучен трудов договор между заявителя и лицето, което ще бъде администратор, съдържащо срока на договора, ако е налице такъв.

3. Информация за лицата по т. 1, необходима за електронното им сертифициране от Борсата, включително правата им в случаите по чл. 5, ал. 2.

(3). Заявителите по предходната алинея, сключват договор за абонат с Борсата, след заплащане на дължимата такса за включване съгласно тарифата към тези правила. Договорът за абонат не може да противоречи на разпоредбите на настоящите правила, Правилника на Борсата и приложимия закон.

(4). Абонатите получават персонални сертификати на своите потребители или софтуер за генериране на такива за достъп и работа в СОВОС, след заплащане на дължимите такси за абонат и потребител съгласно тарифата в тези правила.

(5). Абонатите са длъжни незабавно да уведомят Борсата при прекратяване на правомощията на свои потребители. В тези случаи Борсата незабавно прекратява правата на конкретните потребители, освен ако това не е извършено от потребител с администраторски права.

(6). Абонатите носят отговорност пред Борсата за спазване на разпоредбите на настоящите правила от своите администратори и борсови посредници с достъп до СОВОС.

(7). Дължимите такси от потребители, съгласно тарифата в тези правила, се внасят в Борсата от абонатите.

Потребители

Чл. 4. (1) Потребители на СОВОС могат да бъдат само лицата по чл. 3, ал. 2, т. 1, както и клиенти на абонатите, отговарящи на изискванията на тези правила.

(2). Лицата по чл. 3, ал. 2, т. 1, получават потребителски сертификати за работа в СОВОС след изпълнение на разпоредбите на чл. 3, ал. 1-4 от абонатите. Тези лица получават сертификати за брокерски или администраторски права (брокерски сертификат или администраторски сертификат) и нямат право да получават сертификати за клиентски права.

(3). Всеки клиент на абонат има право да получи потребителски сертификат за работа в СОВОС с клиентски права ако е сключил договор с абоната, в който изрично е посочено, че:

1. Абонатът ще изпълнява поръчки за покупка или продажба на цени книжа единствено по нареддане от клиента, съдържащо конкретните параметри на лимитирани или пазарни поръчки, съгласно Правилника на Борсата;

2. Писмената форма на нареддането за въвеждане или отмяна на поръчки (договор за поръчка или за отмяна на поръчка) по предходната точка се счита за спазена при въвеждането или изтриването на поръчка от клиента в СОВОС;

3. Настоящите правила са неразделна част от договора.

(4). За получаване на потребителски сертификат за клиентски права, абонатът подава заявление, към което се прилагат:

1. Декларация от абоната, че са изпълнени условията по ал. 3;
2. Информация за клиента, необходима за издаване на сертификат от Борсата;
3. Правата на клиента, в случаите по чл. 5, ал. 7;
4. Документ за платена такса за потребител, съгласно тарифата към тези правила.

(5). Потребителските сертификати с клиентски права (клиентски сертификат) или програмните приложения за генериране на клиентски сертификати се предават на потребителите с администраторски права, които задават конкретните права на всеки клиент. При липса на потребители с администраторски права, тези функции се изпълняват от Борсата.

(6). Клиенти на абонатите по ал. 1 могат да бъдат и техни клонове или офиси. В тези случаи разпоредбите на ал. 3 и 4 не се прилагат. Съветът одобрява специални задължителни указания за условията за издаване на клиентски сертификат на клон или офис на абонат.

Чл. 5. (1). Потребителите с администраторски сертификат (администратори) са задължително служители по трудов договор с абонатите и имат следните права:

1. Задаване и отнемане на права на потребителите с брокерски сертификат;
2. Задаване и отнемане на права на потребителите с клиентски сертификат;
3. Да получават (генерират) и предават брокерските и клиентските сертификати;
4. Да получават друга информация съгласно одобреният интерфейс от Съвета по чл. 2, ал. 3.

(2). Администраторът отговаря за действията си пред управляващите органи на абоната на Борсата. Действията на администратора на COBOS се считат за действия на абоната пред Борсата. Задълженията на абонат по чл. 3, ал. 5 могат да се изпълняват от неговия администратор.

(3). Администратор може да генерира и предава брокерски сертификат, единствено ако конкретният брокер е вписан в договора за абонат по чл. 3, ал. 3. Прекратяване на брокерски сертификат се извършва от администратор само след подаване на писмено заявление по образец и подписване на анекс към договора по чл. 3, ал. 3.

(4). Администратор може да генерира и предава клиентски сертификат, единствено ако са изпълнени разпоредбите на чл. 4, ал. 4 или 6.

(5). Прекратяване на правомощията на администратор се извършва след писмено заявление от абонат. При получаване на заявление за прекратяване на правомощията на администратор Борсата незабавно прекратява договора за абонат и достъпа на лицето по чл. 3, ал. 1 и неговите потребител до COBOS до определяне на нов администратор. Определянето на нов администратор може се извършва чрез подписване на анекс към договора с абонат по чл. 3, ал. 3. В последния случай се подава заявлението по чл. 3, ал. 2 с необходимите данни само за администратор.

(6). Въвеждане на поръчки и сключване на сделки посредством COBOS, без наличието на упълномощен и допуснат от борсата администратор се считат за нарушения на Правилника на Борсата, освен в случаите по ал. 7.

(7). Борсата може да поеме функциите на потребителите с администраторски сертификат като задава и отнема права на потребител. В тези случаи Борсата не издава администраторски сертификати на служители на абонатите.

(8). В случаите по предходната алинея, Борсата задава и отнема права след писмено заявление от абонат.

Чл. 6. Потребителите с брокерски сертификат могат да бъдат само действащи борсови посредници на абонатите и имат следните права:

1. Да обслужват поръчките на списък от потребители с клиентски сертификат (клиенти), позволени им от администратора;

2. Да потвърждават въвеждането на чакащи в COBOS клиентски поръчки от свое име в Системата за търговия – допуска се автоматично потвърждение, ако на клиента е дадено това право от администратора;

3. Да отказват потвърждение на въвеждането на чакащи в COBOS клиентски поръчки в Системата за търговия в случаите когато въвеждането на тези поръчки би било в нарушение на договора на клиента с абоната, правилата на Борсата, ЗППЦК, както и когато клиентът не разполага с необходимите пари или ценни книжа за конкретната поръчка.

4. Да изтриват въведени чрез COBOS клиентски поръчки от Системата за търговия по реда за оттегляне на поръчки в разпоредбите на общите условия, приложими към договорите с клиенти на абоната, както и при спазване на ЗППЦК и нормативните актове по прилагането му;

5. Да получават друга информация съгласно одобреният интерфейс от Съвета по чл. 2, ал. 3.

Чл. 7. Потребителите с клиентски сертификат имат следните права:

1. Да въвеждат за потвърждение поръчки за покупка или продажба от списък от емисии, зададени им от администратора на основание договора по чл. 4, ал. 3;

2. Право на автоматично потвърждение – това право се задава от администратора по писмено нареждане от абоната само ако не се нарушават разпоредби на ЗППЦК и актовете по прилагането му;

3. Да отменят посредством COBOS свои поръчки както преди потвърждение от борсов посредник, така и след потвърждаването им от борсов посредник в Системата за търговия на Борсата. Във втория случай, отмяната се извършва автоматизирано, но действието по отмяна на поръчка пред Борсата и в Системата за търговия на Борсата е от името на борсовия посредник за сметка на клиента.

4. Да получават информация за склучените от тях сделки за сесията;

5. Да получават информация за текущите най-добри цени на поръчки в Системата за търговия за позволените им емисии;

6. Да получават друга информация съгласно одобреният интерфейс от Съвета по чл. 2, ал. 3.

Мерки за защита и сигурност

Чл. 8. (1). Във връзка с осигуряването на необходимата степен на защита и сигурност при търговията чрез COBOS, абонатите на Борсата и доверяват създаването и определянето на електронни сертификати (ключове) на отделните потребители.

(2). Електронните сертификати по предходната алинея се издават от Борсата единствено за целите на търговията, осъществявана чрез COBOS и те не се идентифицират като електронен подпис, съгласно Закона за електронния документ и електронния подпис.

(3). Електронните сертификати по ал. 1 се издават от Борсата на база данните за потребителите посочени в заявлението за тяхната регистрация от абонатите. Борсата не носи отговорност за неверни данни посочени в заявление на абонат за регистрация на потребител, както и няма задължение за проверка за достоверност на личните данни на потребителя.

(4). Целите на Борсата при издаването на сертификати са гарантиране на автентификация, конфиденциалност, интегритет и неотказваемост. Борсата разработва такива правила и техники, които да осигуряват необходимата степен на доверие, гарантираща постигането на тези цели.

(5). Електронните сертификати, издадени съгласно тези правила, могат да бъдат разработвани с помощта на всеки асиметричен механизъм, необходим за сертифициране чрез използване на ключове включително криптиране и механизми за размяна на ключове.

(6). Съветът одобрява условията на механизмите за сигурност по предходната алинея.

Чл. 9. Борсата предлага на своите абонати следните услуги, свързани с електронните сертификати по чл. 8:

1. Регистрационна услуга – регистриране на потребителя и специфичните му атрибути с информацията, подадена в заявлението за издаване на сертификат на потребител. Резултатът от тази услуга преминава към услугата за генериране на сертификат;

2. Разпространение на сертификат – разпространява сертификатите до потребителите;

3. Генериране на сертификат – създава и подписва сертификатите, базирани на идентичността и специалните атрибути на потребителите по т. 1;

4. Анулиране на сертификат – процедурите, заявленията и отчетите, свързани с анулиране с оглед определяне на необходимите действия. Резултатът от тази услуга преминава към услугата по статут на анулиране;

5. Услуга по статут на анулиране (информация за текуща валидност на сертификатите) – осигурява информация за статута на анулиране до абонатите. Услугата може да бъде в режим “реално време” или може да е базирана на информация за статут анулиране на сертификати, която се обновява периодично;

6. Изграждане на средства за защита – подготвя и осигурява средства за изграждане на електронен сертификат, гарантиращи сигурността на потребителите.

Чл. 10. (1) Борсата осигурява спазването на изискванията на електронните сертификати по чл. 8 и се задължава:

1. Да полага дължимата грижа за избягване на неоторизиран достъп до частния ключ на потребител;

2. Да използва ключовете в съответствие с всички ограничения на тези правила;

3. Да използва частния си ключ единствено за идентифициране на всеки потребител;

4. При узнаването на каквото и да е обстоятелства, водещи до неоторизиран достъп или повреда в ключ на потребител, незабавно да прекрати употребата му.

(2). Всеки абонат е длъжен:

1. Да изпраща точна и пълна информация към Борсата в съответствие с изискванията на настоящите правила, особено по отношение на регистрацията;

2. Да уведоми незабавно след узнаване Борсата, ако преди изтичане на срока на валидност на сертификат възникне едно от следните обстоятелства:

- ако публичен ключ на потребител е загубен, откраднат, достъпен до неоторизирано лице или повреден;
- ако е загубен контрол върху ключ поради загуба или достъп от неоторизирано лице до данните за активиране на ключа (напр. персонален-код), или по други причини;
- ако установи или е уведомен за неточности при издаването на сертификата или за промени в съдържанието на сертификата.

(3). Потребителите са задължени да спазват изискванията и разпоредбите на настоящите правила, както и да предоставят необходимата информация за издаване на електронен

сертификат. В договора между абонат и потребител, потребителят се задължава незабавно да уведоми абоната при възникване на обстоятелства по ал. 2, т. 2, включително при промяна на данните, послужили за регистрация на потребител и издаване на сертификат.

Чл. 11. (1) Оправомощени страни съгласно настоящите правила са ДКЦК и ЦД, както и други лица имащи пряко отношение към търговията на Борсата.

(2). В случаите, когато за оправомощена страна възникне необходимост да идентифицира потребител чрез издаден от Борсата електронен сертификат, съответната страна трябва:

1. Да провери валидността на сертификата, включително дали е временно спрян или анулиран, използвайки информацията за статут на анулиране, разпространявана от борсата до оправомощени страни; и

2. Да вземе предвид всякакви ограничения в използването на сертификата, така както са обозначени в сертификата или в съответствие с разпространената информация от Борсата.

Чл. 12. Борсата може да приема указания и процедури, отнасящи се до конкретни случаи на прилагане на сертификационната практика. Тези указания и процедури се приемат за част от настоящите правила и не могат да им противоречат.

Чл. 13. (1). Настоящите правила, както и всички указания и процедури, свързани с тях се публикуват в интернет-страницата на Борсата и са достъпни до абонатите и оправомощените страни, както и до всички заинтересовани страни.

(2). ДКЦК и ЦД могат да идентифицират потребители чрез издадените от Борсата електронни сертификати след писмено уведомление до Борсата. Друга страна по чл. 11 може да идентифицира потребители чрез издадените от Борсата електронни сертификати, само след писмено заявление до Борсата. След получаване на писменото заявление, Съветът взима решение дали съответното лице може да бъде третирано като оправомощена страна. Заявителят се уведомява писмено за решението на Съвета по предходното изречение.

(3). Борсата разпространява до своите абонати и оправомощените страни информацията за статут на анулиране на сертификатите (данни за текущата валидност на всеки сертификат).

Чл. 14. (1). Генерирането на ключове от Борсата се извършва във физически сигурна среда от упълномощени служители на Борсата под най-малко двоен контрол. Борсата поддържа минимален брой упълномощени служители, пряко занимаващи се с генерирането на ключове.

(2). При генериране на сертификати, частният подписващ ключ е строго конфиденциален и се съхранява при Борсата. Съхранението на частния ключ се осъществява чрез сигурни криптографски средства.

(3). Частните ключове се архивират, съхраняват и възстановяват единствено от упълномощен служител на борсата използвайки най-малко двоен контрол във физически сигурна среда. Борсата поддържа минимален брой упълномощени от изпълнителния директор служители, пряко занимаващи се с архивирането, съхраняването и възстановяването на ключове. Тъй като частните ключове се съхраняват от Борсата, те се държат в пълна дискретност и са достъпни единствено до специално оторизирани лица.

(4). Архивните копия на частния ключ задължително са обект на същото ниво на сигурност както това за контрола върху неговото използване или на по-високо ниво на сигурност от него.

(5). Ключът за проверка за идентичност на потребителя (публичния ключ) се разпространява от Борсата до потребителите по начин, който осигурява цялостност на публичния ключ и удостоверява неговия произход. По същият начин се разпространяват и всички свързани с публичния ключ параметри.

(6). Разпространението на публичния ключ се извършва във форма на електронен сертификат, подписан от самата Борса и придружен от декларация, удостоверяваща, че Борсата се идентифицира с този публичен ключ. Борсата осигурява възможност през сигурен източник да бъде проверена коректността на ключа.

(7). Борсата няма право да съхранява частен ключ на потребител по начин, позволяващ възстановяване частната информация от него чрез неговото декриптиране (т. нар. ескроу на ключа).

(8). Борсата използва частния подписващ ключ на потребителите единствено за генериране на сертификати и/или с цел публикуване на информация за статут на анулиране.

(9). Употребата на частния ключ от Борсата се извършва винаги във физически сигурни помещения, до които имат достъп само специално упълномощени лица.

(10). Частните ключове не могат да се използват след изтичане на срока им на валидност.

(11). По време на срока на валидност използването на кореспондация частен ключ е ограничено по такъв начин, че да бъде напълно съвместимо с алгоритъма за уникалност (hash-algorithm), с алгоритъма за подписване, както и с дължината на подписващия ключ, използван при генерирането на сертификат.

(12). След изтичане на срока на валидност Борсата:

1. Унищожава всички копия на частния ключ по такъв начин, че да не могат да бъдат възстановени; или
2. Ги съхранява по такъв начин, че те да бъдат абсолютно защитени срещу повторното им използване.

(13). Срокът на валидност на ключовете и сертификатите се определя на 365 (триста шестдесет и пет дни) от момента на тяхното генериране. Този срок може да бъде автоматично подновен, ако преди изтичането му Борсата е била писмено уведомена от абонат с молба за подновяване без промяна на данните, послужили за генериране на ключовете и сертификатите и е заплатена дължимата такса съгласно тарифата по тези правила.

Чл. 15. Борсата осигурява сигурността на хардуера, използван за криптиране до изтичане на цикъла му на валидност. В частност Борсата:

1. Осигурява изправността на криптографския хардуер, сертификата и информацията за статута на анулиране при тяхната доставка;
2. При архивиране осигурява запазване на изправността на криптографския хардуер, сертификата и информацията за статута на анулиране.
3. Осигурява инсталацията, активирането, архивирането и възстановяването на подписващия ключ и криптографския хардуер по начин, изискващ двоен контрол.
4. Осигурява правилното функциониране на криптографския хардуер, сертификата и информацията за статута на анулиране.

5. При подмяна на криптографския хардуер, използван за съхранение на частните подписващи ключове, ги унищожава незабавно.

Чл. 16. (1) Борсата изгражда защитена линия за връзка на потребителите в COBOS, чрез употребата на HTTPS.

(2). Защитената линия по ал. 1 се изгражда чрез сървъра за сигурност на Борсата и гарантира оторизирания достъп на всеки потребител в COBOS.

Тарифа

Чл. 17. (1) За включване на абонат в COBOS, заявителят заплаща еднократна такса в размер на **1000** (хиляда) лв.

(2). За издаване и поддръжка на сертификат, абонатите заплащат годишна такса за всеки свой потребител.

(3). Годишната такса по предходната алинея е в размер на **60** (шестдесет) лв. Тя се заплаща преди издаването на сертификат за всеки потребител и дава право за ползване на сертификата в рамките на 365 (триста шестдесет и пет) дни от датата на неговото издаване.

(4). Цитираните такси в предходните алинеи не включват данък добавена стойност.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на тези правила:

1. Сертификат (електронен сертификат) е публичен ключ на потребител, заедно със допълнителна информация (например статут на анулиране), който е криптиран (подписан) с частен ключ на Борсата.

2. Автентификация са използваните механизми за удостоверяване по електронен път на точното и еднозначно идентифициране на всеки обект-потребител на COBOS с информацията за него, посочена в заявлението за регистрация от абонат.

3. Конфиденциалност са използваните механизми за защита на информацията, съдържаща се в електронните сертификати от неоторизиран достъп.

4. Интегритет са използваните механизми, гарантиращи на потребителите цялостност и непромененост на информационните потоци в COBOS.

5. Неотказваемост са използваните механизми, гарантиращи на потребителите на COBOS, че информацията в системата е официална, лицата извършили конкретно действие в системата са точно и еднозначно идентифицирани, и тези лица не могат да се откажат от задълженията, произтичащи от това действие.

6. Специфични атрибути на потребител са минималната необходима информация, съдържаща се във всеки електронен сертификат.

7. Сертификационна практика са разработените от Борсата и внедрени правила и техники, които определят приложимостта на електронните сертификати към определената в настоящите правила група потребители, използываща общи изисквания за сигурност. Борсата разработва сертификационната си практика в съответствие с настоящите правила и общоприетите стандарти за изграждане на сигурна връзка чрез електронни сертификати.

8. Ключ е поредица от строго индивидуални символи, генериирани от Борсата съгласно чл. 14, които:

- служат за проверка за идентичност на потребител (публичния ключ), притежател на сертификат; или
- служат за криптиране (подписване) на сертификат (частен ключ).

9. Криптиране е такова преобразуване на информация, което води до невъзможност за употреба на тази информация без наличието на подходящия ключ, чрез който тя да бъде обратно преобразувана (декриптирана) в първоначалния си вид.

10. Криптографски методи са всички асиметрични механизми, широко използвани за генериране на електронни сертификати.

11. Сървърът за сигурност на Борсата е специализирана компютърна конфигурация, обслужваща работата на потребителските приложения в COBOS в защитена чрез HTTPS среда.

12. Двоен контрол е едновременен контрол от най-малко двама упълномощени служители на Борсата, т.е. достъпът до определена информация е възможен единствено при едновременното идентифициране на два различни обекта.

13. HTTPS е HTTP (Hypertext Transfer Protocol) през SSL (Secure Socket Layer). HTTPS е международно прилаган, стандартен криптиран комуникационен механизъм за уеб-приложения в интернет.

Настоящите правила са приети от Съвета на директорите на Борсата на 21.02.2003г. и са в сила от 04.03.2003г.